

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

VOL. XXVII.—LETO XXVII.

CLEVELAND, OHIO, FRIDAY (PETEK) AUGUST 18, 1944

ŠTEVILKA (NUMBER) 192

Poroča se, da so zaveznički invadirali Albanijo

Amerikanci samo 23 milj od Pariza

Okolne kolone gen. Pattona so zavzele Chartres. Orleans in dva druga mesta sta padla

VRH. GL. STAN ZAVEZNISKE EKSPEDICIJSKE SILE, 18. avgusta. — Amerikanci so včeraj zavzeli slovito katedralsko mesto Chartres, ki se nahaja 35 milj od francoske prestolice in okolne kolone gen. George S. Pattona so bile danes zjutraj samo še 23 milj od Pariza. Druge ameriške sile, ki prodirajo proti jugu, so včeraj zavzele tri važna mesta — Orleans, Dreux in Chateaudon.

Zadnje vesti s frontejavljajo, da se ameriška kolona, ki drvi proti Parizu, nahaja samo 20 milj od reke Sene.

Nemci pred "Dunkirkom" ob reki Seni

Nemška sedma armada, večji del katere je ušel iz klešč zavezničkih sil južno od Falaisa, se nahaja v divjem begu proti reki Seni, v brezupnem poizkuju, da uide preko reke s čolni in malimi parniki, predno jo dohit popolno uničenje.

Amerikanci so prekoračili reko Aunay, odkoder se vidi Eiffelov stolp v 25 milj oddaljenem Parizu.

Fronta v Normandiji likvidirana, pravijo naci

Nemška uradna časnikarska agencija D. N. B. je naznala, da so Nemci v borbi na normandski fronti kapitulirali. Vojaki komentator dr. Max Krull je tozadnevo izjavil:

"Nemci so normandsko fronto likvidirali in se sedaj umika-

Naši fantje-vojaki

★

Pretekli ponedeljek je prišel na dopust za 12 dni Sgt. Frank T. Sersen s svojo soprogo. Prišel je s Camp Blanding, Fla., nazaj pa se vrne na svoje službeno mesto dne 25. avgusta in sicer v Mississippi. Prijatelji ga lahko obišejo na domu matere Mrs. Sersen, 7710 Donald Ave.

NA OBISKU

V Clevelandu se nahajati na obisku Mrs. Jennie Gruden in hči Miss Frances Gruden, iz Meadowlands, Pa. Tu se nahajati pri Mr. Troha in Mr. Victor Skok, 1428 Coit Rd., E. Cleveland.

Iz Samsula, Fla., sta prišla na obisk poznana bivša Clevelandčana Mr. in Mrs. Jerry Haffner. Nahajata se na domu sestre Mrs. Haffner, pri Mr. in Mrs. Vinko Starman, 15703 Waterloo Rd., kjer ju prijatelji lahko obišejo.

Kupujte vojne bonde in vojno-varčevalne znake, da bo čimprej porazeno osišče in vse, kar ono predstavlja!

Včeraj se je v Rock Springs, Wyo., otvorila 17. redna konvencija Amer. bratske zveze

Včeraj se je v Rock Springs, Wyo., otvorila 17. redna konvencija Amer. bratske zveze, katere sedež se nahaja v Ely, Minn. To je prva konvencija omenjene organizacije, ki se po pretekli 34 let vrši na ameriškem zapadu.

Organizacija je navzic vojnim razmeram imela zelo uspešno predkonvenčno kampanjo, kakor razvidno iz poročila, ki ga objavil gl. tajnik Anton Zbašnik v glasili "Novi Dobi". Cilj kampanje je bil, dobiti 1.000 novih članov, dejansko pa je k organizaciji pristopilo 1.535 članov, in sicer 1.117 v mlašinski oddelku, 418 pa v odrasli oddelku. Kampanja, ki je trajala od 1. marca pa do 25. julija, je bila torej 153-odstotno uspešna.

Gl. tajnik Zbašnik tozadnevo poroča:

"Ob zaključku kampanje so za konvenčno odlikovanje kvalificirali še sledeči: Matt Pecjak, delegat društva št. 47, Aspen, Colo.; Mary Nosan, delegatinja društva št. 30, Chisholm, Minn.; Anton Skerjance, delegat društva št. 25, Eveleth, Minn.; Mary Mistek, delegatinja društva št. 120, Ely, Minn., in Frank Meden, delegat društva št. 114, Ely, Minn.

"Prvo posebno nagrado, \$25, je dobila sestra Mary Kershner, predsednica in delegatinja društva št. 134, Rock Springs, Ely, Minn.

"Prvo posebno nagrado, \$25, je dobila sestra Mary Kershner, predsednica in delegatinja društva št. 134, Rock Springs, Ely, Minn.

"Prvo posebno nagrado, \$25, je dobila sestra Mary Kershner, predsednica in delegatinja društva št. 134, Rock Springs, Ely, Minn.

NAJBOGATEJŠI MAČEK NA SVETU

Woodbury Rand je bil advokat v Brooklinu, Mass., in čudak svoje vrste. Živel je v sporu z vsemi svojimi sorodniki in ko je umrl, je prišlo na dan, da je v svoji oporoki zapustil svoje premoženje, znašajoče \$100,000, svojemu mačku. Manjše vsote je določil tudi svoji gospodinji in njenemu vnuku in žensko določil kot postavno varuhinja bogatega mačka. Zanimivo legalno vprašanje pa bo nastalo, kadar bo maček odšel tja, kjer ni muh. Kdo bo njegov dedič, in kako se bo vprito znanih prostaških mačjih navad ugotovilo njegove "postavne" potomce?

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bondov in vojno-varčevalnih znakov!

RUSKI LETALEC JE ZAVEZNIŠKI PRVAK V ZRaku

Podpolkovnik Aleksander Potorščkin, član sovjetske zračne sile, je prvak vseh prvakov med zavezniškimi letalcem. Nedavno je bilo poročano, da je uničil nič manj kot 59 nemških letal, od katerih jih je 48 zbil z ameriškim bojnim letalom P-39 Airacobra, katere se izdeluje v Bu-falo, N. Y.

Kratke vesti

BOLGARSKI PREMIER SE IZJAVIL ZA MIR

LONDON, 17. avgusta. — Bolgarski premier Bagrianov je pred izrednim zasedanjem Sobranja izjavil, da je Bolgarija odločena odstraniti vse zavire, "ki stoje pred ljubezni bolgarskega ljudstva za mir." Rekel je, da velika večina bolgarskega naroda ni nikdar želela stopiti v vojno.

RUSI PRODRLI NA NEMSKI TERITORIJ

LONDON, 18. avgusta. — Ruske čete so se danes prvč po preteklu 30 let zopet borile na nemškem ozemlju, ko so čete Rdeče vojske ob reki Szuszeppe prekoračile mejo Vzhodne Prusije. Ta čast je doletela tretjo belorusko armado, kateri povejjuje gen. Ivan Černjajevski.

NEMŠKI ČASTNIKI ZA BOJ PROTI HITLERJU

LONDON, 17. avgusta. — Danes je bilo tu poročano, da je skupina nemških oficirjev senci zavzela radijsko postajo v Parizu in apelirala na nemške vojake, da se dvignejo v boju proti Hitlerju in Gestapu.

HULL ODGOVORIL KANDIDATU DEWEYJU

WASHINGTON, 17. avgusta. — Državni tajnik Hull je danes obširno odgovoril republikanskemu predsedniškemu kandidatu Deweyju glede trditve, da "velika četverica" ignorira male narode. Hull je reklo, da Amerika, Anglija in Rusija in Kitajska niso imele nikdar nameščena diktirati mir in vsiliti svojo voljo malim narodom.

Nov grob ANNA ZUPANČIČ

Chicago. — Na Novi Gvineji je bil ranjen Louis Fister, sin družine Frank Fister, star 19 let in član društva Pioneers 559 S. N. P. J.

O INVAZIJI JE POROČALA RADIOODDAJA VSREDOZEMLJU, SE GLASI POROČILO IZ ANKARE

LONDON, petek, 18. avgusta. — Radio v Ankari je danes poročal, da so zavezničke sile izkrcale v albanski mestu Draču. Turški radio pravi, da je tozadnevo poročilo objavil zavezniški radio v Sredozemlju, medtem ko zavezniški uradni viri tozadnevnega poročila še niso potrdili.

Drač je najvažnejša albanska luka, in leži okrog 20 milj zahodno od albanske prestolice Tirane, katero so zaveznički pretekli torek bombardirali. Nahaja se v skoro premi črti od Brindisija in Barija v Italiji na vzhodni obali Jadranskega morja.

Invasija rezultat konference s Titom?

V zvezi s poročilom o invazijsi Albanijske se opozarja, da se je ministrski predsednik Churchill pretekli četrtek v Rimu posvetoval z maršalom Titom, voditeljem Jugoslovanske osvobodilne vojske.

Med tem pa nemška vrh. komanda pravi, da so zavezničke sile prodrele 30 milj RIM, 17. avgusta. — Ameriška invazijska sila v južni Franciji je danes prodirala v zaledje in prodrla do 30 milj globoko od mostišč na obali. Zaveznički je pet važnih cestnih križišč v Maritimnih Alpah v razvijanju ofenzive, katere cilj je strnitev z ameriškimi silami v severni Franciji.

Vas blizu Cannesova zavzeta Zavezniški gl. stan je uradno javil, da so ameriške sile zavzete vas La Napoule, ki leži samo štiri milje južnozahodno od letoviškega mesta Cannes.

Med tem pa nemška vrh. komanda pravi, da so zavezničke sile prodrele že v Cannes in iz tozadnevin radijske oddaje je razvidno, da Nemci nimajo dosti upanja, da bi obdržali mestno.

Nemško poročilo pravi, da so severnozahodno od mesta prisostale zavezničke padalne čete, ki so po krvavih bojih vdrlle v Cannes.

Kakor je bilo takrat poročeno, so bili na konferenci navzoči tudi jugoslovanski premier dr. Ivan Subašić, general G. Somervell, šef ameriške armade službe za nabavo in ameriški vojni podstajnik Robert P. Patterson.

V Washingtonu sta vojni in mornariški department poročala, da jima ni o invazijsi Albanije ničesar znanega.

Vesti z bojišč

Umrli - ranjeni - ujeti

Pfc. George Končar Jr., star 21 let, je bil tekom akcije v Franciji 8. julija lahko ranjen od šrapnela v ramo in nogo. Tozadnevo poročilo so prejeli od vojnega departmента njegovi starši, Mr. in Mrs. George Končar, 966 E. 155 St.

George, ki se nahaja pri infanteriji, je odšel k vojakom lanskoga maja, preko morja pa je bil poslan prošlega novembra. Treniral se je v Camp Wheeler, Ga.

Pfc. Edward Wess, star 19 let, je bil na italijanski fronti dvakrat ranjen, in sicer prvič 10. junija in potem 29. junija.

Edward je odšel k vojakom lanskoga junija kot prostovoljec in je bil in Mr. in Mrs. L. R. Wess, 1915 Pasnow Ave. Pohajjal je v Central High School v Euclidu in pred vstopom v armado je delal za mestno vladu v Euclidu.

do sedaj zdravili v Crile Generali bolnišnici v Parmi, O.

Med njimi je bil saržent John J. Hace, sin Mr. in Mrs. John Hace z 6210 Bonna Ave. Saržent Hace je v boju pri Cisterni blizu Rima dobil kroglo v vrat, ki je bila skoro usodna za njegovo življeno.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOST"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.

6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:

(Po raznašalu v Cleveland in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 meseca) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:

(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) \$7.50

For Half Year — (Za pol leta) 4.00

For 3 Months — (Za 3 meseca) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto) \$8.00

For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland,
Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

NEMŠKA ŠPIJONAŽA V TURCIJI IN NJEN KONEC

Ko je nemški ambasador v Turčiji Franc von Papen, eden največjih mojstrov diplomatskih splet se danjega časa, zapuščal Turčijo, so mu mnogi njegovih priateljev svetovali, naj ne zapusti Aškare. Švedskemu ambasadorju je dejal naslednje: "Ako sem političen begunec, svoji domovini ne morem nič koristiti." Kljub tej izjavi pa so poznavalci razmer prepričani, da je bil poglaviti vzrok za povratak von Papena dejstvo, da se njegova rodbina nahaja v Nemčiji.

Z njegovim odhodom iz Turčije je bila zapečatena usoda velikanske propagandne mašine, katero so Nemci izgradili v Turčiji — propagandna in vohunska organizacija, katero smatrajo za najbolj obširno in tudi najdražjo na vsem svetu. Kljub temu nikakor ni bila najbolj učinkovita.

Preko stotine manjših nemških agentov so Turki polovili samo v Carigradu. To so bili agenti, kateri smatrajo nevarne, tako da jih bodo odpravili s posebnim vlagom nazaj v Nemčijo. Druge, mnogo bolj nevarne agente pa so morali Turki v skladu z mednarodnimi dogovori z največjo obzirnostjo pustiti v miru.

Vendar pa je zdaj ustavljen delovanje parazitičnih agentov mednarodnih vohunskih organizacij. Dvomljive osebnosti vseh narodnosti, ki so v mnogih slučajih delovali za dve ali celo več tujih držav, so morale ustaviti svoje umazane posle, tako, da je najbolj cetoča vojna industrija v Turčiji kar naenkrat zastala. Turška tajna policija, ki je jako spretna, pa je začela posvečati svojo pozornost novim nalogam.

Med nemškimi agenti se nahajajo ljudje kot Hans Fiala, ki je pod zunanjostjo časnikarja skrival svoje prave lice — lice krvavega agenta Gestape — in druge slične osebnosti. Vsi bodo morali nazaj v Nemčijo in so uporabljali svoje zadnje dni v Ankari za nakupovanje najrazličnejših predmetov, s katerimi nameravajo prenesti svoje vrednote v Nemčijo. Vsi Nemci, ki so živeli v Turčiji, seveda ne bodo odšli nazaj — mnogi bodo raje ostali na varnem, manjšem bodo poskusili prestopiti na zavezniško stran. Večina izmed njih pa je morala pustiti v Nemčiji svoje rodbine, in ti bodo seveda morali, hočeš nočeš, nazaj.

V teku 6 mesecov je nekdaj tako mogočna nemška propaganda mašina odpovedala in se pokvarila. Še pred dvemi leti je bilo turško časopisje prepolno nemških novic, med tem ko so danes na prvem mestu vesti ameriških in angleških agentur. Tako se je prijetilo, da je danes turški narod popolnoma informiran o vojaški sili Amerike, o njeni produkciji in o borbenosti ameriških čet ter o uspehih ameriških generalov. Turki so si tudi na jašnem, kaj so dosegli na Tihem oceanu naše pomorske sile. Turki zaničajo Japorce, in — kar je morda še mnogo bolj važno — poznajo ameriške ideale glede vojne ureditve sveta.

Nemški propagandisti niso mogli tekmovati s starim ameriškim načelom, da je treba prinašati resnične vesti, in so radi tega posegli po najbolj obupnih sredstvih. Zanagačojo se na strah Turkov pred ruskim velikanom, so naskrivaj trosili v turškem časopisu vesti, da namerava Sovjetska Rusija ustanoviti novo sovjetsko republiko s sedežem v Carigradu, da bi si tako zajamčili kontrolo nad morskimi ožinami med Črnim morjem in Sredozemljem. Turška vlada prav kot turško časopisje je Nemcem ravno to bajko posebno zamerilo, tako da je postala eden najbolj tehnih vzrekov za pretrganje diplomatskih odnosov.

Nemci so delali ogromne napore, da bi rešili svoje propagandne in vohunske organizacije in so potrošili preko milijon dolarjev vsak mesec, toda vse je bilo zastonj.

Urednikova pošta

Piše Erazem Gorske

Moja pot v Chicago in Joliet

Cleveland, Ohio. — Že delj časa sem si želel prilike, da grem par dni v Chicago, Ill., po uradnih poslih za Slovenski narodni muzej, da uredim nekatere zadeve osebno, kar nisem mogel pisemo. To se mi je posrečilo letos, ko so mi v tovarni sporočili, da si lahko izvolim teden dni počitnice, kadar želim.

Izbral sem si prvi teden v juliju, ker v tem tednu je tudi praznik Ameriške neodvisnosti in tovarna je bila itak zaprta za par dni za večino delavcev. Ob času, ko sem si izbral prvi teden v juliju za počitnice, nisem pomislil, da bo ob tem času tudi veliko število drugih delavcev porabilo isti teden za počitnice. Ker takrat ni ukinila obrat samo naša tovarna, pa pa se marsikatera druga in izletnikov je bilo več, kot se je pričakovalo.

Naval na vlake in avtobuse je naraščal, ker je veliko število ljudi hotelo iz mesta v tistih dneh. Na glavni železniški ali avtobusni postaji so že odrekli poslužbo vožnje s sedežem. Reklj so, da ne garantirajo sedeža v navadnem vagonu osebnega vlaka, četudi se nekdo hodi odpeljati v Chicago ali kamorkoli. Kljub temu so prodajali vožnje listke v naprej še nadalje, češ, saj bodo dobra stožica, če ne bo sedeža.

Ker nisem moral riskirati, da bi moral stati v vlaku, ker bi si s tem lahko pokvaril zdravje, sem se rezerviral Pulman za tja in nazaj, kar je seveda stalno došte več, kot pa sem prvotno pričakoval in računal. Vendar, preskrbil sem, sem si mislil in v Chicago pridev sorazmerno spočit in pripravljen za obiske, kar je važno. Odločil sem štiri dni bivanja v Chicagu in v teh dneh sem hotel obiskati kar največ mogoče strank, kot tudi Poljski muzej, o katerem sem že pred leti čital v poljskih listih, kakšne zanimivosti da imajo tam.

V tovarni so mi hoteli pomagati, ko sem preddelavcu poveval po kakšnih opravkih želiti v Chicago in so odredili, da sem pred odhodom delal dve nedelji, da sem nekoliko več zasljal in s tem izrednim zaslužkom deloma kril vožnjo na Pulmanu.

Vožnja sama na sebi ni nič izrednega. Naš vlak Nickel Plate železnice je dospel v Chicago v ponedeljek zjutraj 3. julija z eno urno zamudo. Ampak tako se večkrat zgodi, ni bilo to prvič. Na La Salle Street postaji me je čakal br. Ivan Molek. Vielj sem ga že od daleč, ko sem prihajal iz vlaka proti izhodu in lažje mi je bilo prizrcu, ker v tisti okolici sem se čutil tujea in sem bil sedaj mena da prvič na tisti postaji. Vedel sem, da pod njegovim sprehodom nadzorstvom v vodstvom se ne bom izgubil, niti mi ne bo treba povpraševati kam naj krenem, da pridev do urada Slovenske narodne podporne jednotne, na Lawndale Ave., in 26 Str., kamor sem imel namen, da se najprvi oglasi.

Z br. Molkom sva šla na ele-vated vlak z napisom Douglas Park, ki naju je pripeljal po polurni vožnji nekam v bližino njegovega stanovanja. Se kratka vožnja s pocestno železnicu in malo hoje, pa sva bila na stanovanju Mr. Molka. Komaj sem prisopihal v stanovanje, že sem moral govoriti z upravnim poljskega muzeja potom telefona, Mr. Haimanom, s katerim sva se dogovorila, da obi-

ščem njih muzej v sredo 5. julija ob 1 uri popoldne. Ta sestanek je baš tedaj aranžirala Mrs. Mary Molek in še druge. Ona je resnično praktična in postrežljiva in je veliko pomagala, da sem mogel v tistih štirih dneh obiskati toliko strank in s popolnim uspehom.

Po okusnem zajutreku, ki ga je pripravila Mrs. Molek, sva odšla z Molkom v urad SNPJ, seveda pa, ki ni ravno daleč, ampak prav blizu pa tuf.

V uradu SNPJ sem srečal glavne uradnike in delavce, ki jih poznam že precej let. Br. Vider je že vedel, kaj bi rad, kot tudi drugi gl. odborniki, kjer sem preje pisal. Prišel sem namesto iskati zapuščino bivše SSPZ, par oljnatih slik, delo pokojnega slikarja Gregory H. Peruška v nekaj drugrega, ki je bilo tudi še last Zvezne. Vse je bilo že dovoljeno, da vzamem s seboj. Ampak teh reči ni bilo mogoče kar odnesti. Oskrbnik poslopcija SNPJ, Mr. Bizjak je vse tiste slike lepo zavil, poveval in pripravil za American Express družbo, ki so reči pobrali naslednji dan in so prispele v Cleveland še isti dan, ko sem se jaz vrnil, vse v popolnoma dobrem stanju, kot je bilo ob času oddaje v Chicagi.

Br. Godina mi je izročil za muzej sliko prve žive slike, ki so jo kdaj Slovenci vprzorili v Chicago. To se je zgodilo leta 1918 v dvorani SNPJ, če se ne motim. Sliko si boste lahko ogledali v muzeju, ki je z opisom br. Godine, ki pove kdo je kdaj na sliki.

Br. Vincent Cainkar in br. Mirko Kuhel sta mi bila isto tako naklonjena z vsemi pojasmili, ki sem jih želel. Zato prav lepa hyala vsem za prijazno poslužbo in navodila.

Nato sva z br. Molkom obiskala Mr. Louisa Skubica, starejšega, ki že 61 let živi v Chicago. Mož je 84 let star in njegova soprga je nekaj let mlajša. Pri njem sem dobil za naš muzej sliko prve konvencije SSPZ iz leta 1909; sliko Slovenskega delavskega pevskega zboru "Orel", ki je bil organiziran v Chicagu, Ill., leta 1902; ampak kdaj je bila vzeta dotična slika, mi sedaj ni znano. Istopam sem dobil sliko Mr. Frančka Zalokarja, očeta Mrs. Skubice. Frank Zalokar je bil ustavnoviditel, lastnik in izdajatelj prvega slovenskega časopisa v Ameriki, tedenika Ameriški Slovenec, katerega je pričel izdajati v Chicagu leta 1891 in izdal je vsega skupaj deset števil, potem pa je list prodal misijonarju Rev. Buhu v Tower, Minn., kjer so čez nekaj mesecov v naslednjem letu 1892 izdal 11. številko Ameriškega Slovenca in napred. Od določnih prvih 10 številk A. S. jih imamo v našem muzeju 9 številk, vse razen prve številke, ki je poslal Mr. Matija Pogorelc iz Duluth, Minn. Če bomo kdaj kje našli tudi štev. 1. tega leta, ne vem. Mr. Frank Zalokar je umrl v Chicagu, Ill., leta 1899 in je pokopan na češkem narodnem pokopališču.

Potem sem istotam dobil portrete Mr. in Mrs. Louis Skubica, ki so istotko zanimivi za naš muzej, ker sta oba pionirja izmed slovenskih priseljencev v Chicagu, in eno sliko konvencije SNPJ. Mr. in Mrs. Skubic sva kljub svoji starosti še primoroma zdrava in jaz jima želim še boljega zdravja in zadovoljnosti, da bi dočakala vsaj štiri leta srečnega življenja.

Isti dan zvečer, to je bilo v ponedeljek 3. julija, sva obiskala z br. Molkom Mr. Albina H. Skubica, ki je solastnik tiskarni Atlantic Press.

Drugi tovarši pri tej družbi so Čehi. Ta obisk je bil najvaž-

Turčija prelomila zveze s Nemčijo

Vsled vedno večjega pritiska od strani zaveznikov in vsled stalnega napredka, ki ga na vseh bojnih frontah zaznamujejo zavezniške sile, je Turčija prenehala biti neutralna država, in naznana je prelom zvez s Nemčijo. Pričakuje se, da bodo zavezniški zahtevali in tudi dobili od Turčije, baze, iz katerih jim bo mogoče napadati nemške sile iz Agejskih otokov ter nacijske satelitne države. Možno je, da bo turška armada šla proti Bolgariji, katere meje so, glasom poročil, močno zastražene.

nejši in je bil v mojem načrtu ob 4. juliju in o božiču. Ta list je izredno velikega obsegu in je prinašal novice, ki so se završile v pol leta. Ta list je najmanj jard visok in kakih 30 inčev širok.

Br. Molek ima plakat iz leta 1857, ki ga je izdal John P. Waring in razglaša \$100.00 nagrade tistem, ki ujame črno srečo. Mr. Albina Skubica ni sem videl že 29 let. Nazadnje sva bila skupaj, če se ne motim, v Sheldon, Wis., leta 1915. Mr. Skubic je bil pred leti uposten v tiskarni Martina Konde, kjer se je tiskalo Glas Svobode. Svoječasno je bil zelo aktiven in je veliko delal za razvoj in porast bivše SSPZ. Bil je tudi svoj čas urednik "Glasa Svobode" in bil je tiskar. Prevel je deset knjig iz tujih na slovenski jezik, katere so izšle v založbi Glas Svobode.

Casopis "City Gazette" iz Charleston, S. C., ima v eni številki iz leta 1822 na prvi strani kar celo kolono oglasov, ko lastniki sužnjev razpisujejo razne nagrade, če kdo ujame in pritrira nazaj takega ali tako sužnja. Casopis "Gazette of the United States" iz leta 1789, tiskan v New Yorku, podaja podatke organiziranja Združenih držav v Ameriki. Videl sem prvi ameriški politični cirkular iz časa George Washingtona, izdan ob priliku njegove kandidature za drugi termin predsedništva, izdan 3. avgusta leta 1792. Poteg časopis "The Log Cabin" iz leta 1840; "The Chicago Tribune", March 5, 1869; "Freedom", prva številka prvega v angleščini tiskanega lista na Filipinskih otokih, 1. maja 1899; "New York Tribune", iz leta 1878; "Evening Star", Washington, D. C. iz leta 1865; Sedaj imamo v S. N. Muzeju vezane letnike "Glasa Svobode" in sicer prvi letnik je 1908 in zadnji 1922, vmes so vseh ostalih let.

Mr. Albina H. Skubica sem dolžan javne zahvale, ker je s posredovanjem pri svojih tovarših Čehov pomagal, da sem mogel dobiti te letnike pod pogojem, ki so bili sprejemljivi za naš muzej in ki so bili glavni cilj mojega sejanja obiskovalca v Chicagu.

V torem, na praznik Ameriške neodvisnosti, sem si ogledal zbirko br. Ivana Molka. On ima bogato zbirko zanimivosti, katere je, bi hotel razstaviti, potrebuje precepljeno dvorano, saj je s njegovo stvarjo.

Z zbirko, ki je vse dobro dočakala, da bo dočakala vsaj štiri leta, je bila vodstvovana v tiskarno "Laubach". Metlika pa istotako sedaj zbirko vodstvuje.

Potem sem videl zbirko "Italia Galica" iz leta 1590. To je zbirko gornje Italije. On ima zbirko "Kranjske", oziroma Slovenije iz leta 17. stoletja. Teda je Ljubljana imenovana "Laubach". Metlika pa istotako sedaj zbirko vodstvuje.

Br. Molek ima še mnogo drugih zanimivih številk časopisov, katere si nisem zapisal. Ima tudi večinoma vse prve številk slovenskega časopisa ali revije, ki je kdaj izhajal v Severni Ameriki, Kanadi ali Južni Ameriki. Samo teh časopisov in revij je med 75 do 100 različnih. Ima tudi veliko zbirko slik slovenskih pionirjev in raznih krajev in držav Amerike, kjer so pač živel. Te slike so od 1880 naprej do sedanje časa.

Br. Molek je že nad 30 let vnet zbiratelj poštnih znakov ali filatelist. Ima veliko izberbo zbirkovih poštnih znakov, ki je vrednost in ga je tudi stalo letno po vsoto denarja, da si je omogočil to, kar ima. Najbrže je edini med poznanimi Slovenci v Ameriki, ki ima tako veliko zbirko in tako perfektno urejene znamke. Ima tudi bogato knjižnico in veliko zanimivih knjig z raznimi lastnorocnimi podpisimi znanih osebnosti v Ameriki.

Br. Molek ima tudi razne dokumentarne liste, ki nosijo originalne podpise predsednikov Združenih držav, menda vseh.

(Dalej prihodnjih)</

Marta Ostenso

STRASTNI BEG

(Nadaljevanje)

"Nedvomno vas bo zanimalo, da sva z Antonom zbarantala," je dejal Caleb, dospevši do Marka. "Potemtakem je Anton krit za mlatev." Obraz se mu je posmehljivo namrdnil, ko je to govoril. Hotel je pokazati temu mestnemu mladcu, ki se je vtilkal v njegove zadeve, kaj premore.

Mark ga je pogledal. Kakšna škodoželjnost je tičala za njegovim mehkim, prijaznim smehljajem!

"Bržkone ste dobili seno zastonji?" je vprašal Mark s rastoco jezo.

"Zastonj? Zastonj? Hi, hi!

Res mnogo veste o ceni sena! Mnogo veste, mlapec! Ni ga drugega človeka v tej deželi, ki bi prevzel tisto šaro iz njegovih rok za gotovino. Res, zastonj!"

Kaleb se je lahko smehljal in oči so mu hladno bliske. Prekanjeno je škilil v Marka. "A kaj počenjate vi tudi, bi rad vedel?"

Mark se je prizanesljivo smehljal. Saj je bil ta človek na vse zadnje zgolj patetičen, vslivljiv starec. Mark se je lahko brzal. "Kaj počenjam jaz? Oh,kuham in umivam otroke —"

"Ne delajte dovtipov, dečko. Pazite rajši na svoje delo in se ne vtipkajte med mene in Antona, razumete? Sicer bomo kmalu na jasne, kdo je šolski zupnik v Oelandu." S temi besedami se je zasukal na peti in hotel skočiti na voz. Toda Markova radovednost je že silila na dan.

"Počakajte malo, gospod Gare. Saj res nisem mislit delati dovtipov, kakor pravite. Oprostite, prosim. Toda kaj hoče reči s tem, da ste šolski zupnik — saj to nima nikakega opravka z menoj, kajne da ne?"

Kaleb se je obrnil. "Ne? Pa vendarle ima," je opomnil in prizdignil malec obvri.

"Če bi bil jaz na vašem mestu, se ne bi vtilkal v zadeve gospodčine Archer," mu je odvrnil Mark mirno, "če ste na to namigavali. Saj nismo vsi bedaki, kakor veste, in mogel bi vam delati preglavice, če boste tako ravnali. Zapomnite si, da ne boste do smrti šolski zupnik."

"Ne bom? Bomo videli, ali bom ali ne? Hi, hi! Jaz sem to, kar hočem. Ljudje vaše sorte me ne bodo ovirali."

Mark se je opri s komolci na kol, v ograji in ga je gledal. "Radoveden sem, ali se brigate za še kaj drugega na svetu kakor zase, gospod Gare?" je vprašal zvedljivo.

"Eh, je li vredno brigati se za kaj drugega? Nihče mi ne pomaga, če si ne pomagam sam —"

FANTJE IN MOŽJE!
V naši trgovini dobite vedno najboljše spodne perilo, srajce, kravate, klobouke in druge stvari.
IZDELUJEMO OBLEKO PO MERI
JOHN MOCNICK
772 East 185th St.

Prijatel's Lekarna
ST. CLAIR AVE. VOLG E. 68 ST.
PRESCRIPTION SPECIALISTS
ENdicot 4212
Zastonj pripeljemo na dom

NADOMEŠTITE vaš OBRABLJEN FORNEZ z MONCRIEF
Cleveland's prva izbera za 50 let
Poklicite vašega MONCRIEF prodajalec

The Henry Furnace Co. Medina, Ohio

ZAVESE Tu si lahko izberete kakor šnekoli vrste zaves, katerih imamo v žalogi nad 300 različnih vzorcev.
ZA POPRAVILA NE RACUNAMO
Odprto ob večerih do 9. ure

Parkwood Home Furnishings
7110 St. Clair Ave. ENdicot 0511

Vprašajte za Jennie Hrovat

ENAKOPRavnost

INVASION BOUND for Dutch New Guinea, U. S. fighting men "traveling light" aboard a troopship in the Bismarck Sea are given cigarettes and tobacco by Tom Montgomery, Red Cross field man from Berkeley, Calif.

Veliki Islandec se je zasmjal. "Seveda dekletec, kakor ste vi, se ga boji, toda jaz se ne bojim Kaleb Kára. Prej ali slej napoči čas, ko ga dobim v pest. Ne morem pozabiti, kar je storil mojima bratom. Pokoro bo moral delati za to, gospodična Archer."

Nato ju je povedel na pristavo in jima razkazal, prižidavo na dvorišču. Zatrjeval jima, da bosta z bratom na pomlad bržkone gradili novo hišo. Potem jima je pokazal betonsko, zračno klet, ki sto je bila izkopala in v kateri sta hranila smetano in jajca, ki jih je brat vozil na postajo.

"Žene vam je treba," se je zasmjala Linda.

Fusi se je prešerno zasmjalo na vse grlo.

"No, kadar bom imel hišo, potem pač," je odvrnil.

Ker sta se Mark in Linda namenila iti domov preko prevallice na planjavi in se ustaviti malo pri Joelu Brundu in njegovi ženi, sta se poslovila od Fusija Aronsona še pred Bjornovo vrnitvijo.

"Toda ne vtikajte se v Kaleb Gara," mu je svetovala Linda ponovno.

Fusiju je obraz odrevenel. "Ne bojte se, gospodična Archer," je odvrnil. "Poplačal bom

Kaleb Garu, kar mi je storil, in dedec pojde, odkoder mu ne bo vrnitve."

Spremil ju je do vnožja greben in se nato vrnil domov. Linda je gledala za njim, ko se je zibal po planjavi s svojim velikanskim trupom in z dolgimi, mogočnimi rokami, ki bi bile mogle hipoma vzeti človeku življenje.

"Kaj meniš, Mark, ali ga bo res?" je vprašala strahoma.

"Ubil Kaleb?" Če dobi še kak

povod, me ne bi presentilo kaj takega," je opomnil Mark.

(Nadaljevanje)

KEEP COOL BUT SAVE FAT

All right, boys, we know it's a hot day and that dunk in the pool will cool you off. But don't forget to do what you started out to do—take that used fat to the meat dealer. There are many vital products needed by the armed forces and by civilians, that can't be manufactured without fat. Save and turn in every pound you can.

Domači mali oglasnik

AVTOMOBILSKA POSTREŽBA

RE-NU AUTO BODY CO.

982 East 152nd St.

Popravimo vaš avto in prevaravamo, da bo kot nov.

Popravljamo body in fenderje. — Welding!

J. POZNICK — M. ZELODEC

GLenville 3830

ELYRIA AUTO REPAIR AND WELDING

Joe Mrhar, lastnik

Towing, Parts, Batteries, Painting

Body Fenders

6815—31 SUPERIOR AVE.

EDnicott 9361

Moderna slovenska popravljalnica

PRODAJAMO TUJI NOVE WILLYS

AUTOMOBILE IN TRUKE

Superior Body & Paint Co.

Popravimo ogrodje in fenderje.

Prvovrstno delo.

Frank Cvetbar

6605 St. Clair Ave. EN. 1633

E. 61st St. Garage

Frank Rich, lastnik.

Se priporočamo za popravilo in hranjanje vašega avtomobila. Delo točno in dobro.

CVETLICARNE

Slovenska cvetličarna

Jelercic Florists

15302 Waterloo Rd.

IVanhoe 0195

Charles & Olga Slapnik

CVETLICARNA

Vsakovrstne cvetlice, sveže in v lončkih, ter vencni in šopki za vsa namene.

6026 ST. CLAIR AVE.

EX. 2134

GASOLIN

STOPAR'S HI-SPEED SERVICE

905 East 185th St.

Official OPA Tire Inspection

Mi imamo avto-rack; najnovješo napravo za mazanje avtomobilov. Delo garantirano. Se priporočamo.

ENdicot 8866

Pri nas dobite vedno dobro pivo, vino in žganje ter okusen prigrizek.

Izvrstno pivo - vino - žganje in okusen prigrizek.

Se priporočamo

Mr. in Mrs.

Joe Sustarsic

GOSTILNA

6702 St. Clair Ave.

Postrežemo z izvrstno piščko

in okreplili

Odperto do 2:30 ure zjutraj

John Sustarsic in Frank Hribar

1194 EAST 71st ST.

Andy Kavčnik in John Levstik,

lastnika

Izvrstno pivo - vino - žganje in okusen prigrizek.

Se priporočamo

HECKER TAVERN

John Sustarsic in Frank Hribar

1194 EAST 71st ST.

ENdicot 8866

Pri nas dobite vedno dobro pivo, vino in žganje ter okusen prigrizek.

Odperto do 2:30 ure zjutraj

GAY INN

J. Marn in J. Simčič, lastnika

6933 ST. CLAIR AVE.

Fine pivo, vino in žganje, ter okusen

prigrizek. Za prijetno družbo

obiščite nas.

POZOR,

HISNI GOSPODARJI!

Kadar potrebujete popravila pri

vaših poslopjih, pri strehi, zlebovih

ali fornežih, zlaste se pri

LEO LADIHA

1336 E. 55th St. Henderson 7740

Back the Attack!

BUY MORE THAN BEFORE

Ustanovljeno 1908

ZAVAROVALNINO VSEH VRST VAM TOČNO PRESKRBI

Haffner Insurance Agency

6106 St. Clair Ave.

KUPUJTE VOJNE BONDE ZA ZMAGO!

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

Vprašajte za Jennie Hrovat

ČRNA ŽENA

Zgodovinska povest
Priredil Javoran

(Nadaljevanje)

"Kaj, kdo pravi, da te bo umoril?" je krčil možek še glasneje. "Danes tako slabo razumem — imam tudi malo časa. Mudi se mi na Bled na ženitovanje."

Možek je Franceta še kratko pozdravil in nato v hipu oddirjal izpred njegovih oči.

IX.

Ozrimo se zopet enkrat na Bled. Na zunaj so bili odnošaji med gospodo in kmeti še vedno neizprenjeni, dasi sovražni, v resnici pa so razmere vedno bolj dozorevale in ljudje so že pričakovali čudnih dogodkov.

Že so minevali januarjevi dnevi leta 1481. Tedaj so na vsem Gorenjskem znamenja blizajoče se nevlike postajala vedno bolj očividna.

Na površje je prišel z opet Kroparski možek; hodil je po Bledu in Bohinjski Beli. Ker ga ondotni rojaki že precej dolgo niso videli, se jim je zdel zdaj že veliko bolj vpognjen kakor prejšnja leta in na obrazu se mu je res naredilo med tem še enkrat toliko gub in zarez. Njegov čudni nastop in njegovo zmedeno govorjenje je marsikoga prepričalo, da možek res ni pri pravi pameti. Toda kdor je globlje pogledal v izrazite poteze in šwigajoče oči možkove, je postal takoj drugega mnenja.

Možek je igral vlogo druga, ki vabi na ženitovanje. Kot s svati je hodil s svojimi zaupniki po hišah in povsod ponavljal svoj rek:

"Vse je pripravljeno. Prijeti naj pridejo z veseljem in polnoštivilno. Ženitovanje je že nazznjeno in vse pripravljeno; vsi zadržki so odstranjeni in nevesta — plemenita mladanka — že čaka. Da ne bo nihče zamudil, vam hočem stvar natančnejje razjasniti. Pazite na znamenja: kadar boste videli ponocni povsod goret kresove, se prizavite na odhod na ženitovanje; in kadar boste zasišali besedo: "Cas je!" — odidite, zakaj ženitovanje se je približalo!"

Pri teh Štefulejkovih besedah je marsikdo ponosno dvignil glavo kvišku in natanko premotil krošnjarjev izraz in pogled; vsakdo je pazljivo poslušal njegovo nenavadno ženitovansko vabilo.

Kakor zapoved poveljnikova so učinkovale Štefulejkove besede na vse poslušalce. Kmetje so se z vedno večjo mrzlično hitrostjo pripravljali na vroč ženitovanje — na punt zoper brezrčno gospodo. Po hišah so iskali v podstrešju starih mečev

stvo je sicer navdušeno za našo stvar, vendar se je ta in oni že začel nekoliko batiti, češ, da je naša načrt preveč predzren. Da se tudi krepljajo ne loti omahljivost, zato hitimo! Možje, le pogumno, pomoč se nam bliža — mislim, da ..."

Nekak strah se je poltol zborovalcev in niso pustili možka, da bi bil dokončal, ampak zmedeno so začeli vpraševati: "Kaj pa z našimi ženami in otroki?"

"Vsi vemo," je govoril nadalje Grahek, "kakšna nevarnost je za ženske in otroke v vojski; saj smo že često slišali, kaj počenjajo Turki. In če zdaj mi udarimo zoper gospodo, mislite, da bodo potem graščinski vojaki z našimi ženami imeli usmiljenje? Ne, svojih žena in otrok ne smemo prepustiti tako strašni nevarnosti!"

"Žene in otroci bomo spravili najbolj na varno, če jih peljemo na Špik v votilino k slepemu Bogu; saj smo to storili že večkrat, kadar se je bližala ka ka nevarnost," je svetoval Mohorko.

"Pameten nasvet," je priporabil Štefulejček; "Mohorko, prevezmi skrb za to zadevo. Pre-skribi v votilino tudi živeža za nekaj dni, da ne bodo trpeli gladi. Sicer pa mislim, da jim ne bo treba dolgo ostati v votilini; mi moramo pohititi in užugati graščinske, potem bo pa mir. Za vsak slučaj pripravite tudi vrečo smodnika — saj že vso poznate ta novi, čudni prašek — in napeljite vnetilo s seboj v votilino, da v slučaju nevarnosti lahko poženemo most v zrak, če bi se namreč sovražnik hotel bližiti votilini; potem so pa žene in otroci na varnem, kakor zaklad, ki je zakopan globoko v zemlji. Vsekakor pa mora ostati tudi nekaj mož pri votilini za stražo."

(Dalje prihodnjic)

Hiše naprodaj

Za 3 družine; mesečni dohodek \$85. Cena \$5800.

Za 2 družini; 10 sob, na Kewane Ave. Cena \$6800.

Za 2 družini; 10 sob na Diese Ave. Cena \$7300.

Za 2 družini; 10 sob na Huntmore Ave. Cena \$8500.

Za 2 družini; zidana hiša blizu Grovewood Ave. Cena \$8900.

Za 2 družini; 10 sob na Pasnow Ave. Cena \$10,000.

Za 2 družini; 10 sob, nova zidana hiša. Cena \$12,000.

Za 1 družino; 6 sob, blizu E. 185 St. Cena \$7,500.

Za 1 družino; 6 sob na Kewane Ave. Cena \$6500.

Knific Realty

740 E. 185 St.
nasproti Muskoka Ave.
IV. 7540 ali KE. 0288

Proda se

stopnice iz finega lesa, 11 čevljev dolge s 2x8 siding, so kot nove; ter okrog 800 čisto novih "laths." Poizve se na 982 E. 78 St., zgoraj.

Belgian Commandos in Italy

SOMEWHERE ON THE ITALIAN FRONT a commando checks the sniper sights on his rifle. Belgian commandos spearheaded the advance of the 5th Army by wiping out enemy machine gun positions in the Italian mountains north of the Garigliano River.

Mali oglasi

Dajte vaš fornez sčistit sedaj! Boljša postrežba in boljše delo. Fornez in dimnik sčiščen po "vacuumu"

\$4 do \$6

National Heating Co.

Postrežba širom mesta

FAirmount 6516

HIŠE IN FARMA NAPRODAJ

Hiša s 6 sobami; 3 garaže; na 1266 E. 112 St. pri Superior Ave.

Hiša je prazna in se lahko takoj selite. Na ogled bo odprta v nedeljo po 10. uri zjutraj.

Hiša za 3 družine na E. 140 St. in Lakeshore Blvd. Hitremu kupcu se proda po prav nizki ceni.

Farma na prodaj, 18 milj od E. 67 St. in St. Clair Ave., na Chardon Rd. Nova hiša, vse zasejano z drevesi. Klet pod vso hišo, fornez in vse v najboljšem stanju. Primeren prostor za piknike in druge zabave.

Natančneje poizveste pri

Andy Barber

6704 St. Clair Ave.

EN. 2628

Ekspertna popravila na pralnih strojih — čističev preproglalkalnikih — hladilnikih — pralilnih — mixerjih — radio aparatu DELO JAMCENO

Recreation Room Supplies
5724 Euclid Ave., EX. 3016

Chet's Market

12821 1/2 St. Clair Ave.
ima polno zalogo vsakovrstnega svežega sadja in zelenjave. Gruocerijske potrebščine in meso za sandviče.

A. MALNAR
CEMENT WORK
1001 E. 74 St. END. 4371

HOEDL'S MUSIC HOUSE

7412 St. Clair Ave.

Hišni predmeti in goðbeni inštrumenti

Mi plačamo najvišjo ceno za vašo staro harmoniko ali drugi goðbeni inštrument.

HENDERSON 0139

Moški in ženske

ki morajo nositi opore (trusses) bodo dobro postreženi pri nas, kjer imamo moškega in žensko, da umerita opore. Lekarna je odprta ob nedeljah.

Mandel Drug

Lodi Mandel

PH. G., PH. C.

SLOVENSKI LEKARNAR

15702 Waterloo Rd.

Cleveland, Ohio

Lekarna odprt: Vsak dan od 9:30

dopolno do 10. zvečer.

Zaprtva ves dan ob srednah.

Hiša naprodaj

Kupite od lastnika — hiša za 2 družine, 8 sob, ena soba zgotovljena na tretjem nadstropju.

Garaža za 2 avta, dva nova forneza, novo plumbersko delo, nova streha. V bližini Fisher Body tovarne. Za nadaljnja pojasnila poklicite MU. 4173, ali pa se zglasite na 1094 E. 146 St.

ON GUARD... AGAINST INFLATION!

We're determined to keep prices down. Our Ceiling Prices are shown where you can easily see them.

proti ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam itd.

preskrbi

JANKO N. ROGELJ

6208 SCHADE AVE.

POKLICITE:

ENDICOTT 0718

OSKRBNIKI

Stalno delo podnevi ali ponoči v poslopu z uradom. Plača od ure poleg over-

time. Zglasite se po 2. uri v

sobi 744, Union Commerce Bldg.

vogal E. 9th & Euclid.

The Ohio Bell Telephone Co.

Za delavce

STROjni OPERATORJI MOŠKE IN ŽENSKE

za

TURRET LATHE
ENGINE LATHE
RADIAL DRILL

RAZPEČEVALNI ODDELEK

HIDRALICNO RAVNANJE

INSPEKTORJE IN STROJNE

POMOČNIKE

Moderna tovarna, ki vrši nujno vojno delo

52—58 ur tedensko

Podnevi ali ponoči

Plača od ure — bonus za

nočno delo

CLEVELAND WORM &

GEAR CO.

3249 E. 80 St.

MI. 4560

C
G B
DOM

clevelandskih

najboljših delovnih

RAZMER

nujno potrebuje

moške

IN

v zenske

Plača od ure

med najvišjimi

TOVARNA Z

BODOČNOSTJO

Tri posredovalnice za delo

1368 West 3rd Street

severno od Superior,

blizu Square

880 East 72nd Street

severno od St. Clair Ave.

17000 St. Clair Ave.

glavna tovarna

odprtvo dnevno 8:30 zj. do 5. pop.

ob sobotah do 12. poldne.

Zaprt ob nedeljah

Proda se

1 aker zemljišča, nobenih po-

slanj, dobra cesta, električne

luči, voda in vodovodni kanal.

Za pojasnila poklicite Willoughby